

PROJECTVERSLAG

30 SEPTEMBER 2015 T/M 31 JANUARI 2016

SURINAME – NEDERLAND 40 JAAR LATER, 1975 – 2015

Expo en educatieprogramma
inclusief lezingenreeks
verlengd t/m 16 mei 2016

PROGRAMMA VOOR LEERLINGEN

'Déél me'-foto uit de *online campagne*
gericht op jongeren

INTRODUCTIE

Amsterdam, 23 juni 2016

Geachte lezer,

Met plezier stuur ik u hierbij het (beeld)verslag van het project *Suriname-Nederland, 40 jaar later (1975-2015)*. Veel dank voor de financiële bijdrage van uw stichting cq fonds. Zonder die bijdrage had dit project niet gerealiseerd kunnen worden!

Vriendelijke groet, namens de Stichting Multimediale Cultuur (hierna: SMC of stichting)

<http://www.smc94.nl/suriname-nederland/index.php>

Dr. Ellen de Vries,

initiatiefnemer, projectcoördinator en curator <http://www.ellendevries.nl>

Samenwerkingspartner: Beeld en Geluid

Andere medewerkende organisaties: de Maand van de Geschiedenis, Museum Volkenkunde Leiden, Tropenmuseum Amsterdam, Nationaal Archief Den Haag, Nationaal Archief Suriname, Werkgroep Caraïbische Letteren, Instituut ter bevordering van de Surinamistiek, Centrum Beeldende Kunst CBK Zuidoost.

Financiële bijdragen: het Prins Bernhard Cultuur Fonds, het VSB Fonds, Fonds 1818, het Mondriaan Fonds, DutchCulture en Shared Cultural Heritage.

SAMENVATTING

Dit verslag bevat een samenvatting van activiteiten van het project *Suriname-Nederland 40 jaar later, 1975-2015*, zoals vastgelegd in het projectplan met de werktitel *Apart together? Suriname-Nederland, 40 jaar later*.

Op 25 november 2015 was het 40 jaar geleden dat Suriname onafhankelijk werd van Nederland. In Nederland is daaraan veel aandacht besteed. In dit project stond een terug- en vooruitblik op de 40-jarige relatie Nederland-Suriname centraal. De onderdelen van het programma, een tentoonstelling, filmretrospectief, literaire talkshow, rondleiding, lezingen- en debattenreeks in Amsterdam, Amsterdam Zuidoost, Leiden, Hilversum en Paramaribo, boden de mogelijkheid om daar op verschillende manieren kennis van te nemen. Bezoekers werden uitgenodigd in gezamenlijkheid te reflecteren op de toekomst van Suriname en de relatie Suriname-Nederland.

Paramaribo, 25 november 1975 v.l.n.r. premier Henck Arron, politicus Olton van Genderen, prinses Beatrix, president Johan Ferrier, politiek leider Jagernath Lachmon

INHOUD

1. IMPRESSIE VERSCHILLENDE PROJECTONDERDELEN (Amsterdam Zuidoost, Hilversum, Leiden, Amsterdam, Paramaribo, Amsterdam Zuidoost en website Beeld en Geluid). Zie ook de website van SMC

<http://www.smc94.nl/suriname-nederland/index.php>

2. EVALUATIE EN BEHAALDE DOELEN

BIJLAGEN

Bijlage 1 Media-aandacht

Bijlage 2 Opdracht-op-zaal-formulier

1. IMPRESSIE VERSCHILLENDE PROJECTONDERDELEN

I. Amsterdam Zuidoost, CBK Zuidoost

De aftrap van het project begon op 20 maart 2015 in de buitenruimte van een van onze partners CBK Zuidoost met de presentatie van de uitkomsten van het project *Politiek textiel*. In een workshop o.l.v. de Surinaams-Nederlandse kunstenaar Neil Fortune lieten workshopleden zich inspireren door 40 jaar staatkundige onafhankelijkheid van de Republiek Suriname. De doeken verbeeldden het politieke heden en verleden hier (in Nederland) en daar (in Suriname). Twee van de doeken werden uitgekozen voor de tentoonstelling in Leiden.

20-3-2015. Enkele workshopdeelnemers o.l.v. kunstenaar Neil Fortune (li. voor). Op de muur *Politiek textiel*.

Een van de doeken in close-up.
OPO GI SRANAN!
Mavis Klaverweide en Denie Kasan

Politiek textiel als onderdeel van de tentoonstelling in Leiden. Zie ook <http://www.cbkzuidoost.nl/tag/textiel/>

II. Hilversum, Beeld en Geluid

Op 30 september was de opening van Maand van de Geschiedenis <http://www.maandvandegechiedenis.nl> in Hilversum bij Beeld en Geluid. Het thema stond dit jaar in het teken van vrijheid en onafhankelijkheid. SMC verzorgde i.s.m. Beeld en Geluid in theaterzaal 2 voor een publiek van circa 80 personen een prikkelende compilatie van av-beeldmateriaal als *ankeiler* voor het filmretrospectief, de debatten en de tentoonstelling. Ter plekke werden flyers en posters uitgedeeld met informatie over alle programma-onderdelen van *Suriname-Nederland 40 jaar later, 1975-2015*. Deze persbijeenkomst werd bezocht door circa 350 journalisten en betrokken organisaties.

Opening van de Maand van de Geschiedenis in Beeld en Geluid

Programma, aankondiging van het door ons verzorgde onderdeel

Flyer en poster met het beeldmerk van het project, op de achterkant tekst en logo's

III. Leiden, Museum Volkenkunde

Op 21 oktober 2015 opende PvdA-Tweede Kamerlid Tanja Jadnanansing de tentoonstelling *Suriname-Nederland 40 jaar later, 1975-2015* in Museum Volkenkunde in Leiden. Andere sprekers waren directeur van het Museum van Wereldculturen Stijn Schoonderwoerd en projectcoördinator/ curator Ellen de Vries. De door Victor Levie fraai vormgegeven tentoonstelling verbeeldde aan de hand van historische foto's, korte interviews en fotoportretten, radio en tv-fragmenten de hoogte- en dieptepunten in de relatie Suriname-Nederland op politiek én persoonlijk niveau. Zie voor een uitgebreide beschrijving van de tentoonstellingsonderdelen het projectplan.

Tanja Jadnanansing

Stijn Schoonderwoerd

Ellen de Vries

Met het doorknippen van een lint werd de tentoonstelling geopend verklaard voor publiek. Ter afsluiting van de middag was er een feestelijke receptie. Bij de opening waren ongeveer 150 personen aanwezig.

Aanblik van de tentoonstelling bij binnenkomst

Bezoekers van de tentoonstelling

Bezoekers van de tentoonstelling voor het portret van *Volkskrant*-columnist Sheila Sitalsing.

De tentoonstelling werd **wegens grote belangstelling verlengd tot en met 16 mei 2016**.

Het museum in Leiden trok in 2015 een bezoekersaantal van 137.500 (waaronder circa 10.000 scholieren). Gerekend vanaf 21 oktober 2015 tot en met 16 mei 2016 lag het aantal museumbezoekers in deze periode op 87.007, volgens de cijfers van het museum zelf. Het museum registreert niet welke tentoonstelling bekeken wordt, evenmin wordt geregistreerd op etniciteit. Volgens de museumstaf was de belangstelling voor deze tentoonstelling uit Surinaams-Nederlandse hoek echter duidelijk merkbaar. Dat is heuglijk, omdat deze doelgroep het museum minder vaak weet te vinden. Op die manier werd voldaan aan de eis die subsidiënten en de overheid stellen aan musea om een divers publiek te bedienen.

Bezoeker voor de muur 'Terugblik'. De onafhankelijkheid: zegen of vloek? O.a. de visie van oud-minister Jan Pronk en oud-president Ronald Venetiaan.

Schrijf hier over je gedroomde toekomst
Hoe zien de verhoudingen er in 2025 uit?
Together?
Apart?
Of Apart Together?
Hoe ziet de ideale relatie eruit?

Aan het eind van de tentoonstelling werd bezoekers gevraagd op een kofferlabel de gedroomde relatie tussen Nederland en Suriname te beschrijven.

Bezoekster schrijft haar droom op. Aan de muur hangen gele kofferlabels met opschriften.

Enkele reacties uit het gastenboek

'Dit moeten we ook in Suriname hebben!' Chas Warning

'Vind ik goed en informatief, een geslaagd historisch overzicht. Ik ben blij er op allerlei wijzen ook te hebben bijgedragen in positieve zin en zal e.e.a. in interviews toelichten. 27-10-2015'. Drs. Ronald Snijders (fluitist/etnomusicoloog/ schrijver)

'Goed deze tentoonstelling, ook omdat ik op school over dit onderwerp weinig onderwezen ben. Stom, niet? Karlijn, 24 jaar

'Mooie tentoonstelling, beeldmateriaal van grote toegevoegde waarde!' Myrthe.

'Wat een mooie tentoonstelling, heel informatief en boeiend; ook door de bijzondere foto's en videofragmenten.' Patrick

Not Mama's umbrella'- 'Stof tot nadenken'

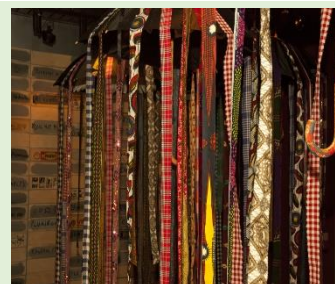
Op dezelfde dag, 21 oktober, werden de genodigden in Leiden meegevoerd naar de kunstinstallatie van de kunstenaars Renée Koldewijn en Isan Corinde: getiteld *Not Mama's umbrella'- 'Stof tot nadenken'*.

Isan Corinde (midden) en Renée Koldewijn (rechts) <http://www.reneekoldewijn.nl/>

Isan Corinde <http://isancorinde.com> voor de kunstinstallatie

Onderdeel installatie

Not mama's umbrella – 'Stof tot nadenken':

Tussen Suriname en Nederland bestaan eeuwenoude contacten (aanvankelijk door kolonisatie, handel en politiek, nu vooral door familiebanden). Deze installatie visualiseert dit 'contact'. Telefoonpalen en paraplu's vormen de inspiratie daarvoor. Telefoonpalen symboliseren intermenselijk contact, paraplu's de universele behoefte aan bescherming tegen zon, regen en beschutting. De paraplu's zijn bekleed met veelkleurige stoffen: Vlisco-stoffen en Afrikaanse prints. De Vlisco-stoffen verwijzen ook naar een gedeelde geschiedenis, ze zijn gemaakt in Nederland en worden gedragen in zowel West-Afrika als Suriname

De kunstinstallatie werd verlengd **tot en met 21 januari 2016**.

Educatieprogramma

Vanaf begin februari, later dan gepland vanwege drukke werkzaamheden van het museum en ziekte van de speciaal daarvoor aangetrokken stagiaire, ging het educatieprogramma voor scholieren en studenten van start. Aan de hand van een speciaal vervaardigd opdracht-op-zaal-formulier konden scholieren zelfstandig de tentoonstelling bekijken. Zie BIJLAGE 2.

Scholen interesseren gebeurde via de gangbare kanalen van het Museum Volkenkunde https://volkenkunde.nl/nl/voortgezet-onderwijs/suriname_de_geschiedeniswebsite_entoen.nu <http://www.entoen.nu/actueel/tentoonstelling-suriname-nederland> (bereik van circa 30.000 hits per jaar), via de nieuwsbrief en twitterberichten van entoen.nu aan 4000 docenten van de onderbouw van het voortgezet onderwijs en via de kanalen van culturele kunstzinnige vorming <http://www.lkca.nl> en cultuurprofielen <http://www.cultuurprofielscholen.nl/vereniging/de-vereniging-cultuurprofielscholen-vcps>. Om vooral studenten en wat oudere scholieren te trekken werd een promo gemaakt voor de *online campagne* (verspreid via websites, Youtube <https://www.youtube.com/channel/UCdi9b2B2EdSMUpRxabcQ43A>, Facebook <https://www.facebook.com/sn40jaarlater> en Instagram <https://www.instagram.com/surinamenederland40/>) door regisseur Jimmy Moerlie. Moerlie zorgde tevens voor de online verspreiding binnen de Surinaams-Nederlandse gemeenschap (inclusief studenten en docenten).

Acteur Victor Bottenbley en regisseur Jimmy Moerlie tijdens de opnames van de promo 'Déél me'

Volgens cijfers van het museum bezochten 1.694 middelbare scholieren in de periode vanaf oktober 2015 tot en met mei 2016 het Museum Volkenkunde. De scholieren in groepsverband volgden verschillende programma's. De cijfers zijn niet gespecificeerd, maar een deel van de scholieren bezocht zeker de Suriname-tentoonstelling. 60 scholieren meldden zich er speciaal voor aan.

Op 19 april was er een ochtendprogramma met curator Ellen de Vries voor 60 1^e jaars-studenten Geschiedenis van de Hogeschool van Amsterdam i.s.m. opleidingscoördinator Geschiedenis van de HvA/ tevens secretaris van entoen.nu dr. Frans Groot. Op 21 april was er een soortgelijke bijeenkomst voor geschiedenisstudenten van dr. Peter Meel, directeur van het onderzoeksinstituut Geschiedenis van de Universiteit Leiden met hoofd Tentoonstellingen Anne Marie Resopawiro-Woerlee. De stichting wierf bewust onder Geschiedenisstudenten; zij zijn immers de Geschiedenisdocenten van morgen. Totaal aantal bezoekers: circa 70 studenten.

Op 13 maart, 20 maart, 10 april en 1 mei 2016 verzorgde het museum in samenspraak met SMC speciale zondagmiddagbijeenkomsten waar ouderen en jongeren elkaar ontmoetten. De gastsprekers vertelden over hun

persoonlijke herinneringen en band met Suriname, over heimwee en verlangen en over de vraag hoe het verder moet met Suriname. Op 1 mei hield Ellen de Vries ter afsluiting van de tentoonstelling een lezing over de verhouding tussen Nederland en Suriname en de rol van media daarbinnen. Totaal aantal bezoekers van deze bijeenkomsten: circa 100.

Ook dit programma werd via flyers en een *online campagne* onder de aandacht gebracht. Op youtube vonden we een filmpje – opgenomen in het Museum – dat illustreert hoezeer de tentoonstelling jongeren inspireerde. In dat filmpje pleit een van de jongeren er tegen de achtergrond van de tentoonstelling voor de gedeelde geschiedenis van Nederland en Suriname op te nemen in het curriculum. Zie <https://www.youtube.com/watch?v=2C5EpM-ebC0>

Zie voor het publieksbereik verder BIJLAGE 1 Media-aandacht.

Te gast op 13 maart Dorine van Hinte-Rustwijk en haar dochter Monique (re). Twee generaties vrouwen over hun band met Suriname. Interviewer: Peggy Brader (li)

Te gast op 10 april: Hans Prade, voormalig hoofd Rekenkamer in Suriname. In de film 'Prade woont hier niet meer' (1998) van zijn dochter Esther Prade vertelt Prade waarom hij Suriname verliet om zich in Nederland te vestigen. Interview met journalist Peggy Brader Prade. Still uit de film 'Prade woont hier niet meer'

Te gast op 20 maart: onderzoeker Paul Tjon Sie Fat. Hij woont sinds de jaren 80 in Leiden. Waarom reist hij regelmatig op en neer naar Suriname? Wat drijft hem; is het om zijn kennis te delen met zijn vaderland?

Een student van de Hogeschool van Amsterdam tijdens de rondleiding op 19 april, ze schrijft haar reactie op de tentoonstelling in het gastenboek.

IV. Amsterdam, Tropenmuseum

Op zaterdag 24 en 25 oktober 2015 was er in het Tropenmuseum in Amsterdam een gevarieerd programma-aanbod: een *literaire talkshow* met gasten uit binnen- en buitenland, een *tweedaags filmretrospectief* (15 films) <http://www.smc94.nl/suriname-nederland/programma/filmretrospectief-amsterdam.html> met als hoofdgast de Surinaamse Nederlandse cineast Frank Zichem en afsluitend op de zondagmiddag *debatten* over de vaak moeizame verhouding tussen Suriname en Nederland.

De films in het *filmretrospectief* vormden een – vaak emotionele – verdieping van de thema's die in de tentoonstelling werden aangesneden. Via de mediakanalen van alle organiserende en deelnemende partijen en via YouTube en Facebook werd het Nederlandse en Surinaams publiek geattendeerd op deze dag.

<https://www.youtube.com/watch?v=emTmwrlfJVA> Journalist Peggy Brader leidde het *filmretrospectief* in, Brader interviewde filmmaker ook Frank Zichem en trad op als moderator bij vragen uit de zaal.

Journalist Peggy Brader

De nog lege filmzaal voor aanvang van de vertoningen

Cineast Frank Zichem

Enkele reacties van bezoekers

'De films die ik heb gezien vormden een aanvulling op de tentoonstelling. Om een voorbeeld te noemen. De economische crisis waaronder Suriname te lijden had werd invoelend gemaakt door de mooie documentaire 'Het Pakket.' - Dorine van Hinte-Rustwijk

'Als Nederlander met Surinaamse voorouders, heb ik onwijs veel kennis opgedaan tijdens het filmretrospectief. De films waren aangrijpend, maatschappelijk zeer relevant en soms emotionerend. Maar voornamelijk was het een hele bijzondere ervaring met zoveel Surinamers in één ruimte te zijn en gedachten en gevoelens uit te wisselen over ons land/het land van onze voorouders. De mogelijkheid tot vragen stellen aan de regisseur Frank Zichem en het nagesprek dat werd gehouden o.l.v. journalist Peggy Brader, droegen absoluut bij aan de aanzet tot deze gesprekken. Ik heb dingen geleerd over Suriname die ik nog niet eerder wist en had de dag zeker niet willen missen.' - Ambert Kortzorg, student Mediastudies UvA

De keuze voor de films was afgestemd met een klankbordgroep, bestaande uit de Surinamedeskundigen dr. Peter Meel, dr. Ellen Klinkers en dr. Hans Ramsoedh. Het retrospectief op zondag 25 oktober vormde de opmaat voor de

themadiscussie 'Ongemakkelijke verhoudingen'. Dit programma-onderdeel werd georganiseerd in samenwerking met de Stichting Instituut ter Bevordering van de Surinamistiek. <https://www.surinamistiek.nl/ibsoso-event-2/>
De banden tussen Suriname en Nederland op persoonlijk niveau zijn weliswaar hecht, maar op politiek, cultureel en economisch niveau vaak ongemakkelijk. Drie panels van drie deskundigen spraken – met inbreng van het publiek – uit de zaal over:

Ongemakkelijke verhoudingen

1. Bouterse en politiek Den Haag.

Die liggen vaak met elkaar overhoop, o.a. vanwege de Decembermoorden en Bouterse's drugsveroordeling in Nederland. Toch is Bouterse Surinames democratisch gekozen president. Tijd voor een ander beleid? Discussianten: Peter Meel, Ellen de Vries, Natascha Adam o.l.v. Hans Ramsoedh.

2. Zwarte Piet.

Of het nu gaat om kunstschaten uit de voormalige kolonie, het slavernijverleden of Zwarte Piet: de tegenstelling tussen wij en zij lijken groter te worden. Hoe kan dat? Discussianten: Sharda Ganga, Guno Jones en John Schuster o.l.v. Wayne Modest.

3. Paternalistische bemoeienis en economische afhankelijkheid.

Nieuwe spelers zoals China duiken op in de Surinaamse economie. 'Doet' China het beter dan de voormalige kolonisator? Is Surinames gerichtheid op het Caraïbisch gebied winst of verlies? Discussianten: Rosemarijn Hoeft, Marein van Schaaik en Ruben Gowricharn o.l.v. Hebe Verrest. Dagmoderator: Karwan Fatah-Black.

Op zaterdagavond 24 oktober vond in de feeëriek grote hal van het Tropenmuseum een wervelende literaire talkshow plaats, getiteld: 'Of je leven ervan afhangt; woordkunstenaars over 40 jaar Suriname en de relatie Nederland-Suriname'. De presentatie was in handen van journalist Tanja Fraai en bijzonder hoogleraar Nederlands-Caraïbische letteren Michiel van Kempen. Dit onderdeel werd georganiseerd in samenwerking met de Werkgroep Caraïbische Letteren. Voor een uitgebreide foto-impressie zie <http://werkgroepcaraibischeletteren.nl/6de-caraibische-letterendag-in-fotos/>

Gaven dichters in Suriname vóór 1975 gezicht aan de natie in wording, na de onafhankelijkheid waren het proza-schrijvers die de jonge republiek en de relatie met het voormalig moederland 'smoel' gaven. Met liefde, engagement, maar ook bitterheid. In de talkshow blikten columnisten Stephan Sanders, Pieter Hilhorst, Sharda Ganga, de Haagse loco burgemeester en schrijver Rabin Baldewsingh en acteur Mike Ho Sam Sooi terug op 40 jaar Suriname & de Letteren aan de hand van 4 beeldbepalende schrijvers: Thea Doelwijt, Edgar Cairo, Anil Ramdas en Robert Vuijsje.

Geanimeerd literair debat met o.a. links Robert Vuijsje en helemaal rechts Michiel van Kempen.

Denise Jannah en begeleider zorgden voor de muzikale intermezzo's.

Debat Ongemakkelijke Verhoudingen op zondagmiddag. V.l.n.r. Sharda Ganga (Suriname), Guno Jones en John Schuster.

Het filmretrospectief op zaterdag trok meer dan 200, de literaire talkshow op zaterdagavond circa 160 en het filmretrospectief en de debatten op zondag circa 155 bezoekers. Ruim 500 mensen bezochten in totaal het weekend. De participatiegraad van het publiek was hoog.

V. Paramaribo, On Stage Theater

Op 13, 14 en 15 november ging in het theater On Stage in Paramaribo een filmweekend van start met 25 documentaires over Suriname en de relatie Suriname-Nederland. De selectie was mede gebaseerd op de keuze van de Surinaamse klankbordgroep, bestaande uit Surinaamse journalisten, wetenschappers en filmkenners.

<http://www.smc94.nl/suriname-nederland/uploads/images/filmSN-Paramaribo.pdf>

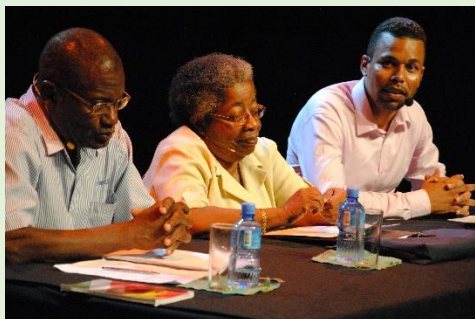
Rinske Bosch, afgevaardigde namens SMC, sprak het openingswoord. Op verzoek van onze partner Beeld en Geluid overhandigde zij Ricardo Carrot – chef van de afdeling Film, video en audio van het Nationaal Archief van Suriname – een usb-stick met Polygoonsjournaals over Suriname. Een deel van de Polygoonsjournaals was destijds in Suriname vervaardigd door een lokale crew. Dit cadeau vormde het symbolisch startpunt van een samenwerking tussen Beeld en Geluid in Hilversum en het Surinaamse Nationaal Archief op het gebied van conservering, beschrijving, ontsluiting van audiovisueel materiaal en overdracht c.q. teruggave van Nederlands av-materiaal /cultureel erfgoed van Suriname aan Suriname.

Rinske Bosch overhandigt Ricardo Carrot een usb stick met Polygoonsjournaals

Carrot vertelt over de samenwerking met Beeld en Geluid en de moeilijkheden in Suriname bij het conserveren en ontsluiten.

Debat met Hans Breeveld, Mildred Caprino en Giwani Zeggen.

Filmkijkend publiek in On Stage (Paramaribo)

Op de openingsavond waren de Nederlandse ambassadeur Ernst Noorman en bekenden als oud-president Ronald

Venetiaan en filmmaker Pim de la Parra aanwezig. De la Parra noemde het weekend in een schrijven aan de projectcoördinator 'zeer geslaagd'. In Suriname is men onbekend met het fenomeen filmretrospectief. Onze producent aldaar, Ada Korbbe, gaf aan dat veel bezoekers het initiatief loofden en de ruime keuze van films op prijs stelden. De meeste films waren nooit eerder vertoond in Suriname.

Op zondagmiddag 15 november was er een publieksdebat. Panelleden: politicoloog en directeur van de The Democracy Unit van de Anton de Kom Universiteit Hans Breeveld, historica en coördinator Geschiedenis van het Instituut Opleiding Leraren Mildred Caprino en journalist en politicoloog Giwani Zeggen, gaven kort hun visie op 40 jaar onafhankelijkheid. Na een aarzelende start, volgde een levendige discussie met het publiek. Het accent lag op de rol van het onderwijs in het streven naar een écht zelfstandige Republiek. In totaal bezochten meer dan 500 mensen het Filmweekend. Het publiek was zeer divers.

VI. Amsterdam Zuidoost, buurtcentrum Kormelink

Op 25 november, onafhankelijkheidsdag zelf, was er een gevarieerd programma in Wijkcentrum Kormelink <https://www.facebook.com/WijkcentrumKormelink> in Amsterdam-Zuidoost.

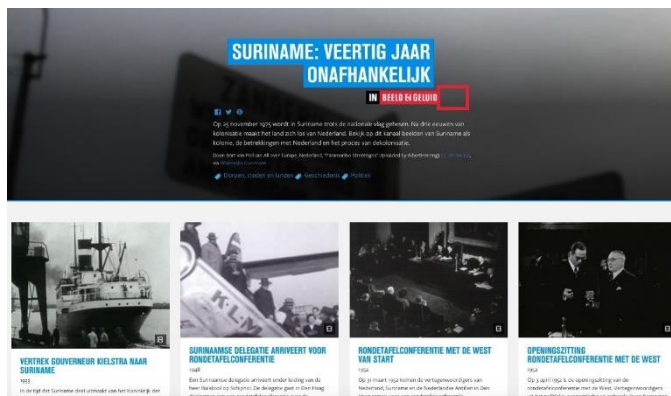
Onze stichting leverde een bescheiden bijdrage aan de dag door de film Papieren Nederlandertjes van cineast Frank Zichem ter beschikking te stellen.

Feestelijke bijeenkomst op 25 november
in Wijkcentrum Kormelink in Amsterdam Zuidoost

VII. Website Beeld en Geluid

Rond de onafhankelijkheid van 25 november stelde onze samenwerkingspartner Beeld en Geluid een speciaal kanaal open met Polygoonjournaals over Suriname en de relatie met Nederland. Gedurende het jaar werden nieuwe films op de site geplaatst waarvan de rechten waren verkregen voor een periode van tenminste 3 jaar.

<http://in.beeldengeluid.nl/kanaal/2178-suriname-veertig-jaar-onafhankelijk>

2. EVALUATIE EN BEHAALDE DOELEN

Voor dit zeer omvangrijke project is bewust getracht bepaalde kosten zo laag mogelijk te houden. Zo is op overheadkosten als kantoorruimte bezuinigd door gebruik te maken van een denkbeeldig virtueel kantoor *in the cloud*. De coördinator maakte effectief gebruik van haar netwerken in de mediawereld, de academische (onderwijs) wereld, de Surinaamse gemeenschap in Nederland en in Suriname. Zij wist belangrijke en grote partners als Beeld en Geluid, de Maand van de Geschiedenis, het Nationaal Archief in Den Haag en het Nationaal Archief in Suriname, maar ook kleinere partners als CBK Zuid Oost, Renée Koldewijn en Isan Corinde, de werkgroep Caraïbische Letteren en de Stichting Instituut ter Bevordering van de Surinamistiek aan dit project te verbinden. Stagiaires werden aangetrokken voor zowel het Museum Volkenkunde als Beeld en Geluid. Student Mediastudies aan de Universiteit Utrecht, Ellen van Sambeek, verrichtte onder begeleiding van Ellen de Vries en Bas Agterberg van Beeld en Geluid een belangrijk deel van de beeldresearch voor de tentoonstelling en het filmretrospectief. Door de samenwerking met Beeld en Geluid, de Maand van de Geschiedenis en de andere partners werd eveneens met relatief weinig eigen middelen veel landelijke en regionale media-aandacht gegenereerd. Op allerlei niveaus is er samengewerkt en kennis uitgewisseld tussen witte Nederlanders, Surinaamse Nederlanders en Surinamers in Suriname van verschillende leeftijden.

SMC-team

Ellen de Vries (coördinator)	Peter Veer (productie)	Jurgen Lisse(fotografie)
Rinske Bosch (redactie)	Jimmy Moerlie (pr)	Harvey Lisse (fotografie)
Peggy Brader (redactie)	Peter van Zaanen (pr)	Biemla Gajadien (interviews)
Ellen van Sambeek (redactie)	Victor Levie (vormgeving)	Ada Korbee (productie)
Karin Greep (productie)	Mislav Zugaj (vormgeving)	

Doel van dit project was om inzicht te geven in de turbulente geschiedenis van Suriname, het dekolonisatieproces, de vaak moeizame verhouding tussen Nederland en Suriname en de migratiegeschiedenis van de grote Surinaamse gemeenschap in Nederland. Ook werd beoogd: het entameren van een discussie over de toekomstige relatie. Het streven was om het project onder een zo breed mogelijke groep op diverse locaties (Hilversum, Amsterdam, Amsterdam Zuidoost, Leiden en Paramaribo) op verschillende manieren onder de aandacht te brengen: via een tentoonstelling, filmvertoningen, debatten met publieksparticipatie, lezingen en een educatieprogramma voor scholieren, studenten en ouderen.

Daarnaast was het doel de aandacht te vestigen op het gedeelde audiovisuele erfgoed van Suriname en Nederland als (nieuwe) bron van informatie en te wijzen op het belang van conservatie en overdracht daarvan aan Suriname. Het publiek in Paramaribo werd geattendeerd op het bestaan van dit erfgoed via de presentaties van Ricardo Carrot van het Nationaal Archief in Suriname en Rinske Bosch namens de stichting SMC en Beeld en Geluid. Door het beschikbaar stellen van de Polygoonjournaals aan het Nationaal Archief in Suriname en via de website van Beeld en Geluid werd een begin gemaakt met het ontsluiten van nieuwe bronnen over de gemeenschappelijke geschiedenis van Suriname en Nederland. In Suriname vroeg het Nationaal Archief bij monde van Carrot nadrukkelijk aandacht voor het feit dat het Nationaal Archief in Suriname dringend behoefte heeft aan hulp bij archivering van audiovisueel materiaal. De wens voor hechte samenwerking met Beeld en Geluid in Hilversum is groot.

Alle projectonderdelen zijn gerealiseerd met uitzondering van de doorlopende vertoning van de filmcompilatie in de theaterzaal van Beeld en Geluid. Vanwege de drukke werkzaamheden van het instituut is dit onderdeel komen te vervallen. Drukke werkzaamheden van het Museum Volkenkunde in combinatie met ziekte van de speciaal daarvoor aangetrokken stagiaire waren er tevens de oorzaak van dat het educatieprogramma en de wervingsactiviteiten daarvoor later op gang kwamen dan gepland. Het beoogde aantal van 3500 scholieren is daardoor niet gehaald, maar die schatting lag bij nader inzien ook aan de hoge kant. Immers: in de periode vanaf oktober 2015 tot en met 16 mei 2016 bezochten in totaal circa 1700 scholieren het museum. De onderdelen van de randprogrammering trokken eveneens minder bezoekers dan verondersteld, dat had deels te maken met de capaciteit van de beschikbaar gestelde ruimten. Desalniettemin... Hoewel er niet geturfd is, is onze inschatting dat het totale door ons beoogde publieksbereik wel gehaald is: 64.750 bezoekers aan alle onderdelen van de tentoonstelling inclusief de websites. Nederlanders van diverse – ook Surinaamse – afkomst bezochten de projectonderdelen. Van jong tot oud.

De verlenging van de expositie tot en met 16 mei 2016 is voor ons het tastbare bewijs van het succes van dit project. Ook het feit dat er vanuit Suriname gevraagd is om het filmretrospectief én de tentoonstelling naar Paramaribo te halen, toont voor ons het welslagen ervan aan. Het plan van de Surinaamse overheid om de expositie naar Suriname te halen strandde helaas, omdat er geen financiële middelen konden worden gevonden. De Surinaamse overheid trok eerder toegezegde financiële steun in, vanwege de slechte economische situatie van het land.

Tot slot: de tentoonstelling is gearchiveerd. Alle onderdelen zijn beschreven, de digitale kopieën worden bewaard door SMC. Er verschijnt in de loop van het jaar nog een *longread* met foto's en beeldfragmenten die op de websites van SMC, het Museum Volkenkunde en Beeld en Geluid zullen worden geplaatst.

Dank

De inzet van de medewerkers van SMC – waarvan de 'harde kern' bestond uit Ellen de Vries, Karin Greep, Peter Veer, Peggy Brader, Rinske Bosch en Ellen van Sambeek – maakten het project tot een succes. Peter van Zaanen en Jimmy Moerlie waren onmisbaar bij de vormgeving van de (online)campagnes, de gebroeders Lisse (Paramaribo en Amsterdam) vervaardigden prachtige fotoportretten voor de door Victor Levie en Mislav Zugaj fraai vormgegeven tentoonstelling. Vanuit Paramaribo leverde Biemla Gajadien interviews aan voor de tentoonstelling in Leiden. In Paramaribo was Ada Korbée productieel verantwoordelijk voor een uitstekend georganiseerd filmweekend.

Speciale dank aan de voorzitter van de stichting, Mike Anderson, voor zijn waardevolle adviezen en betrokkenheid. Hulde ook aan het Tropenmuseum (Carmen Abels en Mariëtte Pals) en het Museum Volkenkunde (Anne Marie Resopawiro-Woerlee) voor hun enthousiasme, financiële bijdrage en bereidheid dit project facilitair te ondersteunen en onderdak te verlenen. *Last but not least*: grote waardering voor Beeld en Geluid, in casu Bas Agterberg en Poppe ten Dolle. Zij droegen bij aan het welslagen van het project. Echter: zonder de financiële steun van het Prins Bernhard Cultuurfonds, Fonds 1818, het Mondriaan Fonds, het VSB fonds, DutchCulture en Shared Cultural Heritage zou dit project niet gerealiseerd zijn. Nogmaals: dank voor het in ons gestelde vertrouwen.

BIJLAGE 1 – Media-aandacht

Een indruk van de gegenereerde media-aandacht: interviews, artikelen, aankondigingen e.d. t.b.v. de tentoonstelling Leiden en het Tropenmuseum in Amsterdam.

Poster *Suriname-Nederland, 40 jaar later* op het terrein van het Museum Volkenkunde in Leiden

Promo op Rail-tv

Datum	Uiting	Waar	Bereik
oktober	Overzicht activiteiten Suriname-Nederland, 40 jaar later (p 46, 49)	<i>Maand van de Geschiedenis Magazine</i> oktober 2015	Oplage 160.000
oktober	Aankondiging activiteiten Maand van de Geschiedenis	Website Maand van de Geschiedenis	82.000 unieke bezoekers
oktober	Programmaoverzicht in nieuwsbrief van Museumjaarkaart	Nieuwsbrief Museumjaarkaart	Oplage 535.000
3 okt t/m 9 okt 2015	Aankondiging tentoonstelling Leiden VPRO-gids bijlage	Bijlage bij VPRO-gids nr. 40 Maand van de Geschiedenis oktober 2015	Oplage 180.000
21 oktober 2015	Radio-interview Marcel Dekker met o.a. Anne Marie Woerlee hoofd Tentoonstellingen Leiden en ex-CDA-er Ram Ramlal.	Radio 1 De Ochtend om 9.35, 10.35 en 11.35 uur	Luisterdichtheid/ marktaandeel van 7,7 %
24 oktober	Artikel in Leidsch Dagblad door Laura Heerlien, n.a.v. interview met Ellen de Vries	<i>Leidsch Dagblad</i>	Oplage ca. 35.000
28 oktober 2015	Interview Ronald Sijnders over de tentoonstelling met TV-West	TV-West	Wekelijks 850.000 kijkers
29 oktober 2015	Interview Quintis Ristie met Anne Marie Woerlee (Leiden) en Joan Biekman https://www.youtube.com/watch?v=4-BFpiOdtIA	Stanvaste Radio Rotterdam	Maandelijks meer dan 100.000 (online radio) luisteraars
november	Aankondiging tentoonstelling in One World Magazine, p 64	One World	Maandelijks meer dan 130.000 lezers

van begin tot medio november (2 weken)	Op 32 schermen op NS-stations in Den Bosch, Rotterdam Centraal, Leiden Centraal, Amsterdam-Zuid, Utrecht-Centraal en Zwolle een 20 seconden durende promo met aankondiging tentoonstelling.	Rail-tv.	Wekelijks een bereik van circa 2 miljoen personen.
23 november 2015	Reportage/ interview van Mariëlle Beers met Frank Zichem (gast Filmretrospectief A'dam)	Radio 1 De Ochtend	Luisterdichtheid/ marktaandeel van 7,7 % (Radio 1 staat op de vijfde plaats van best beluisterde radiozenders)
30 januari 2016	Aankondiging van de verlenging van de tentoonstelling in RTL-Koffietijd	RTL Koffietijd	Ca. 190.000

Suriname, veertig jaar later

Leiden - Het Suriname, dat ingetrokken is in de Nederlandse samenleving, wordt nu ook steeds meer een onderdeel van de Nederlandse samenleving. De eerste Surinamers kwamen in 1962 naar Nederland. Nu zijn er ruim 150.000 Surinamers in Nederland. Het Suriname van nu is anders dan het Suriname van toen. Het Suriname van nu is een land met een rijke cultuur, een land met een eigen identiteit. Het Suriname van nu is een land dat zich heeft ontwikkeld tot een land met een eigen identiteit. Het Suriname van nu is een land dat zich heeft ontwikkeld tot een land met een eigen identiteit.

Suriname – Nederland 40 jaar later

Afgelopen jaar was het veertig jaar geleden dat Suriname onafhankelijk werd. In het Museum voor Volkenkunde wordt hier uitgebreid bij stilgestaan aan de hand van een tentoonstelling, filmretrospectief, educatieprogramma, debat en literaire talkshow. Vragen die aan de orde komen, zijn: hoe kijken beide landen terug op de relatie Suriname-Nederland? Wat is er terechtgekomen van de dromen van toen? Hebben Nederland en Suriname nog een gemeenschappelijke toekomst?

Suriname – Nederland 40 jaar later – t/m 1 mei 2016 – Museum Volkenkunde – Leiden

Foto: Museum Volkenkunde

Artikel in *Leidsch Dagblad* (oplage van 35.000)

Uittip in Koffietijd (RTL) 30 januari 2016

Verspreiding flyers en posters vanaf 30 september 2015:

Posters (500) en *flyers* (7.500) werden verspreid bij culturele instellingen, universiteiten, musea, onderwijsinstellingen, (Surinaamse) restaurants en bedrijven in *Den Haag, Leiden, Amsterdam, Amsterdam Zuidoost*. (O.a. bij CBK Zuidoost Amsterdam, Universiteit van Amsterdam, Tropenmuseum Amsterdam, Museum Volkenkunde Leiden, Imagine IC Amsterdam Zuidoost, de Vereniging Ons Suriname in Amsterdam, OBA Javaplein). In februari werden opnieuw flyers verspreid in de omgeving van Leiden, Den Haag en Amsterdam.

Informatie over de activiteiten werden verspreid via verschillende websites (algemene websites en 'Surinaamse' websites), facebookpagina's, mailings e.d.

. *Websites*: o.a. onze eigen website smc94.nl, maandvandegeschiedenis.nl, volkenkunde.nl, tropenmuseum.nl, cbkzuidoost.nl, buku.nl, savan.nl, interakt.nl, thisgirlsblackbook.nl, waterkant.net, beeldengeluid.nl

. *Facebook*: o.a. [sn40jaarlater](https://www.facebook.com/sn40jaarlater) (onze 'eigen' facebookpagina), facebookpagina van Museum Volkenkunde en via veel bezochte pagina's van Jimmy Moerlie, Jurgen Lisse, Harvey Lisse en Marieke Visser.

. Youtube

<https://www.youtube.com/channel/UCdi9b2B2EdSMUpRxabcQ43A>

. Instagram

<https://www.instagram.com/surinamenederland40/>

. Mailings

Mailings werden verzonden via het emailbestand van de Vereniging Ons Suriname, de Werkgroep Caraïbische Letteren, Instituut ter Bevordering van de Surinamistiek en Bibliotheeca Surinamica.

SURINAME

Hieronder een korte samenvatting van de pr en marketingactiviteiten in Paramaribo, uitgevoerd door Ada Korbee.

Op 1 november 2015 werd een breed gedeeld Facebook-event aangemaakt via SMC. Ook werd er verwezen naar de website van SMC voor het filmprogramma. Vanaf 5 november werden circa 950 folders verspreid bij de Anton de Kom Universiteit, het Instituut voor Opleiding Leraren (beide bij de faculteit Geschiedenis), de Academie voor Hoger Kunst- en Cultuuronderwijs afstudeerrichting Journalistiek, enkele middelbare scholen, diverse horecagelegenheden, hotels en uitgaanscentra. Vaak werd er mondelinge toelichting gegeven op het programma, dat positief werd ontvangen.

Buiten het theater hing een banner van 1.22 x 3.60 m, die de aandacht vestigde op het event.

Twee weken voor aanvang zijn in twee kranten – *de Ware Tijd* (geschatte oplage 25.000) en *De West* (geschatte oplage 7.000) – advertenties geplaatst, die een week later werden herhaald.

Op 8 november werd een persbericht verstuurd naar de schrijvende pers, naar tv- en radio-omroepen en naar digitale nieuwssites. Dagblad *Times of Suriname* (geschatte oplage 20.000) plaatste het persbericht, dagblad *de Ware Tijd* plaatste een artikel met een kort interview met de directeur van het Nationaal Archief in Suriname.

Tevens werd het bericht opgenomen in de veelgelezen Cultuuragenda van deze krant.

Ook enkele radiostations – waarvan de opnames niet bewaard zijn gebleven – besteedden aandacht aan het programma. Veel digitale nieuwssites namen het persbericht bijna integraal over, onder andere Starnieuws.

Persbericht op de veel bezochte website StarNieuws.

Flyer

BIJLAGE 2 - Opdracht-op-zaal-formulier voor scholieren

7 Drugs

Welke maatregelen zijn er door Suriname en Nederland genomen om de drugsriminaliteit terug te dringen? Heb je daar zelf ook wat van gemerkt; bijvoorbeeld als je met vakantie ging?

.....

.....

8 Wat bindt? Makandra

Wat betekent het Surinaamse woord *Makandra*?

Vertel eens iets over vriendschapsbanden tussen Suriname en Nederland.

.....

.....

Hoe verwacht je dat de relatie tussen Suriname en Nederland zal zijn in de toekomst?

.....

.....

Wil je meer zien en te weten komen over Suriname? Loop dan via de ontloop van de centrale hal naar Midden- en Zuid-Amerika. Daar staan voorwerpen van de oorspronkelijke bewoners van Suriname, waaronder prachtige diorams.

SURINAME - NEDERLAND 40 JAAR LATER

1975-2015

1 Aan het begin van de tentoonstelling staat een schaal ijskar. Je mag een selfie maken bij de kar. Heb je zo'n ijskar wel eens in Nederland gezien. Zo ja waar?

Wat hebben Surinamers nog meer meegenomen naar Nederland? (denk bijvoorbeeld aan eten)

.....

.....

RECEPT VOOR SCHAPUIS

Je hebt water en limonadesiroop nodig.
Meng 450 ml water en 200 ml siroop goed door elkaar en vries het één nacht in.
Daarna kun je het over 4 longdrinkglazen verdelen.

Je kunt verschillende smaken maken door bij een toko bijvoorbeeld tamarinde, gember of markoesa siroop te halen.

Wat je ook kunt doen is gecrusht ijs kopen. Zet dat in een longdrinkglas en giet er de siroop overheen. Met een rietje mixen.

Veel plezier!

MUSEUM
VOLKENKUNDE

cbkzo
Centraal Bureau
Kultuur en
Overheid

na
nationaal archief

na
nationaal archief

Fonds 1818 VSBfonds

DutchCulture

SHARED
CULTURAL
HERITAGE

M

MUSEUM
VOLKENKUNDE

Loop de zaal verder in en beantwoord de volgende vragen. De kopjes bij elke vraag helpen je om het antwoord te vinden. Let ook op de filmbelden erbij. Succes!

2 Voor- en tegenstanders van onafhankelijkheid

Wie waren er in Suriname voor de onafhankelijkheid van Suriname? En wie tegen?

voor:

.....

tegen:

.....

Wie waren er in Nederland voor de onafhankelijkheid van Suriname? En wie tegen?

voor:

.....

tegen:

.....

Wie waren de twee belangrijkste mensen die beslisten dat Suriname onafhankelijk moest worden?

..... en

3 Feest

Op welke datum is Suriname onafhankelijk geworden?

.....

Wat is de Surinaamse naam voor onafhankelijkheid?

.....

4 Naar Nederland

Luister naar het fragment waarin Hans Breeveld zingt: 'Wie gaat weg en wie blijft hier, dat is de vraag van de Bijlmer vliegenier.'

Maak een groepje van 6 leerlingen. De ene helft wil in Suriname blijven, de andere helft wil naar Nederland verhuizen. Ga met elkaar in discussie en schrijf daarna hieronder een paar redenen op:

blijven

weggaan

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

5 Er zijn verschillende migratiegolven geweest.

Noem ze:

1

.....

2

.....

3

.....

4

.....

6 Ongemakkelijke verhoudingen

Hoe vaak en om welke reden is de hulp van Nederland aan Suriname stopgezet?

.....

.....

.....

.....